

de hervormde

80^e jaargang · nr 6 · juli/augustus 2020

vaan

**Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag**

● Niet meer van onszelf!	blz. 3
● De dienst van Aäron	blz. 4
● Let op je tijd	blz. 7
● Gezag in de Bijbel	blz. 10

Ds. J.H. Lammers

• *Van de voorzitter*

Coronatie

Ook al zijn allerlei maatregelen versoepeld in verband met de intellectuele lockdown ten gevolge van de coronacrisis, de situatie blijft onzeker zolang er geen vaccin is. De gevolgen voor de kerk zijn groot. Gelukkig zijn en worden er erediensten uitgezonden via internet, zodat we die thuis kunnen meemaken. Toch is het ter kerke gaan nog beperkt. We krijgen een oefening in verlangen. In het gemis ervaren we hoe belangrijk het heil is dat de Heere ons in Zijn huis doet smaken.

Ds. E. de Mots

Op zondag 21 juni nam ds. E. de Mots afscheid van de hervormde gemeente van Rijssen, na hier bijna negen jaren te hebben gewerkt. Twee weken later, op 5 juli werd hij verbonden aan de hervormde gemeente te Ridderkerk, wijkgemeente Drievliet/Oostendam. Daarmee is hij mijn opvolger geworden. We wensen ds. de Mots een goede ingang in de gemeente toe. Ridderkerk blijft voor de Mannenbond een vaak genoemde plaats, omdat hier nog steeds drie hoofdbestuursleden wonen.

Toerustingsdag

Het voornemen is om Deo Volente zaterdag 31 oktober de Toerustingsdag te houden. Het thema dat uitgekozen is voor de Toerustingsdag, luidt: De vrijheid van een christen. Hierbij denken we aan het boekje dat Luther 500 jaar geleden over dit onderwerp schreef. Medewerking is toegezegd door Prof. dr. J. Hoek uit Veenendaal en ds. de M.K. de Wilde uit Sommelsdijk. Of de dag kan doorgaan en hoe deze vorm kan krijgen, hoort u in het volgende nummer.

Vakantie

Ook al verloopt de vakantieperiode anders dan gebruikelijk, het is een tijd om op adem te komen. We wensen elkaar vooral de rust toe, waarvan de Heere zegt: 'Er blijft dus nog een sabbatsrust over voor het volk van God' (Hebr.4: 9).

• De kopij voor het september-nummer moet vóór 20 augustus bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• *in dit nummer*

Van de voorzitter.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.....	4
Bijbelstudie n.t.....	7
Ter zake	10
Organisatienieuws.....	13
Overlijdensberichten.....	14
Boekbespreking.....	16

Adres administratie:

Hervormd Bondsbureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699

Email: bonds bureau@solconmail.nl

Bankrek.nr. NL08RABO0377871559

t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bondsbureau:

Maandag en donderdag van 8.30-12.00 uur.

Dinsdag, woensdag en vrijdag gesloten.

Niet meer van onszelf!

Weet dat de HEERE is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij).

(Psalm 100 vers 3a)

Bij het loffer

De Schotse Catechismus begint met de vraag: 'Wat is het doel van ons leven?' Het antwoord is veelzeggend: 'God verheerlijken en eeuwig van Hem genieten!' Psalm 100 roept ons daartoe op. Het is een Psalm die klinkt bij het loffer (Leviticus 7). Wanneer God je genezen had na een ziekte of bevrijd had van zorg, dan ging je naar de tempel om een loffer te brengen. De dichter van Psalm 116 kan er van meezingen. Hij was door banden van de dood omvangen en door angsten van de hel getroffen, maar dankzij de HEERE kan hij een offer van dank brengen en de Naam van de HEERE aanroepen. Zo ook de dichter van Psalm 100.

Zeven bevelen

Kunstig heeft hij de woorden in elkaar gevlochten. Maar liefst zeven bevelen klinken in dit lied: 'Juicht, dient, komt, weet, gaat, looft, prijst'. Het is het getal van de schepping. Het is het getal van de volheid. Psalm 100 is als een zevenarmige kandelaar. Deze zeven imperatieven willen ons doen komen tot ons levensdoel: 'God verheerlijken en eeuwig van Hem genieten'. De vier buitenste armen van de kandelaar horen bij elkaar: 'Juich, dient, looft, prijst'. Alleen hoe doe je dat dan? Dat vertellen twee binnenste armen: 'Kom. Ga'. In het heiligdom wordt immers ons leven gebracht

op de hoogte van deze lof en prijs op God. De vraag blijft echter waarom je zou komen tot en gaan naar het heiligdom om te loven en te prijzen? Precies in het midden van de Psalm klinkt het betekenisvolle antwoord: 'Weet dat de HEERE is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij)'. Daar ligt de reden tot lof en prijs. Te midden van alle andere goden en machten die Israël willen inpakken en inpalmen klinken deze ferme woorden: 'Weet dat de HEERE God is! Dat 'weten' is trouwens niet het weten dat twee plus twee vier is, maar het gaat hier om het intieme woord 'kennen'. Erken de HEERE! Ken Hem door een diepe liefdesband. Hij heeft ons immers gemaakt.

Laten wij een loffer brengen

De Psalm spreekt niet voor niets in de meervoudsvorm: 'Wij zijn gemaakt door Hem'. Wie je dus ook bent, waar je ook woont, hoe je ook in het leven staat, ieder mens komt uit de handen van de Schepper voort. Wij zijn niet van onszelf. Juist dat laatste is het diep pijnlijke van ons aller leven en van onze huidige cultuur. Het schreeuwt om ons heen: 'Wij zijn van onszelf. Wij zijn autonoom. Wij kunnen het maken of breken'. De gemeente van het Nieuwe Testament wordt echter opgeroepen om in deze wereld een ander lied te zingen. Niet meer van jezelf zijn, is namelijk de grootste bevrijding die een mens kan ontvangen. Daarom roept

de apostel in de Hebreeënbrief een versukkelende en verslappende gemeente op om in deze wereld een lofoffer te brengen door Christus Jezus aan God. Welk lofoffer brengen wij dan? 'Dat is de vrucht van de lippen, die Zijn Naam belijden (Hebreeën 13: 15)'. Het volmaakte offer is immers door Hem gebracht. Buiten dat offer komt ons leven

niet tot zijn doel, maar loven en prijzen we hooguit onszelf. Laten we daarom naar Hem uitgaan, want wij hebben hier geen blijvende stad. Er wenkt ons een adembenemend levensdoel: 'God verheerlijken en eeuwig van Hem genieten!' Naar die totale bevrijding van onszelf en complete gerichtheid op God zien we verlangend uit!

Ds. J.P. Nap

• *Bijbelstudie o.t.*

De dienst van Aäron

Leviticus 9

Wat vooraf gaat

In hoofdstuk 8 wordt uitgebreid de wijding of inwijding beschreven van Aäron en zijn zonen bij de tent van ontmoeting, 8:3, d.i. de tabernakel, 8:10. In Ex. 29 staat reeds de opdracht, hier de uitvoering. Deze wijding neemt zeven dagen in beslag, 8:33. Diverse offers en andere rituelen vinden plaats, zowel ten aanzien van Aäron en zijn zonen als ten aanzien van de tabernakel en alles wat daarin is, 8:10. Mozes treedt op als priester ad interim (Dr. B. Maarsingh).

Hierna volgt in hoofdstuk 9 het dienstdoen zelf door Aäron en zijn zonen. In hoofdstuk 8 vindt de toerusting plaats, waarbij ook de verzoening heel belangrijk is, vs 15b en 34b. Daarna kunnen de priesters, die nu voor de heilige dienst apart gezet (geheiligd) zijn, daadwerkelijk beginnen.

Vers 1 - Op de achtste dag

De heilige dienst in de tabernakel kan nu aanvangen. We zijn getuige van de eerste

dienst. Je bent geneigd te denken aan een eerste dienst in een nieuwe kerk. Hoe indrukwekkend!

Vraag 1:

1. Het heiligdom staat centraal in het volksleven. In onze tijd is de kerk niet meer centraal. Kerken worden afgebroken. Hoe beleven we dat geestelijk?

In het verlengde van het vorige hoofdstuk roept Mozes op de achtste dag Aäron en zijn zonen bij zich, met de oudsten van Israël. Sommige uitleggers wijzen op het getal acht als het getal van de overmaat (7 + 1) en noemen dan bijv. de besnijdenis die op de achtste dag plaatsvindt, en op David als achtste zoon van Isäi. In Lev. 9 komen dan op de achtste dag de gebeurtenissen tot een climax: Aäron en zijn zonen treden in functie. Ook de oudsten van Israël worden door Mozes naar voren geroepen. Zij vertegenwoordigen het volk dat zelf in vs 5 eveneens naar voren komt voor het aangezicht van de HEERE.

Vers 2-6 - De voorbereidingen

Aäron treedt op als hoofdpersoon, vs 2.

Hij moet een kalf nemen, het jong van een rund, als zondoffer en een ram als brandoffer. Beide zonder enig gebrek. Het zondoffer tot verzoening staat voorop. Daarna volgt het brandoffer van de toewijding en overgave aan God; ofschoon ook het brandoffer met verzoening te maken heeft, zie bijbelstudie 2. Voordat er iets anders kan gebeuren, moeten dus eerst de zonden worden verzoend. Hier blijkt wel dat Aäron geen volmaakt mens is, want ook zijn eigen zonden moeten verzoend worden. Wat hebben wij Christus nodig als onze volmaakte Hogepriester! Hij hoefde niet voor Zijn eigen zonden een verzoeningsoffer te brengen, want Hij heeft geen zonde gekend of gedaan.

Vraag 2:

2. Ds. L. Kievit schreef eens: “Er was geen schuld in Christus, er kwam wel schuld op Christus.” Wat bedoelde hij daarmee? Hoe kunt u hier verschillen aanwijzen tussen Aäron en Christus? Neem ook 2 Korinthe 5:21 erbij. Wat betekent dit voor u?

Aäron moet de Israëlieten bevelen een geitenbok te nemen als zondoffer en een eenjarig kalf en een eenjarig lam als brandoffer, vs 3. Beide ook zonder enig gebrek. Eveneens een rund en een ram als dankoffer, vs 4, en een graanoffer (SV: spijsoffer). De HEERE zal aan hen verschijnen. Zie ook vs 6b. Dit gebeurt in vs 23.

Zoals Mozes dit aan Aäron beveelt, gebeurt het, vs 5. Alles wordt vóór de tent van ontmoeting gebracht en heel de gemeenschap komt voor het aangezicht van de HEERE staan. In vs 6 benadrukt Mozes nog eens dat alles plaatsvindt naar “het woord dat de

HEERE geboden heeft”. Alleen in deze weg van gehoorzaamheid zal de heerlijkheid van de HEERE aan hen verschijnen. Op ongehoorzaamheid kan geen zegen rusten.

Vers 7-11 - Zondoffer voor Aäron

Aäron moet van Mozes naar het altaar komen, vs 7. Dit is het brandofferaltaar vóór de tabernakel. Opmerkelijk dat in vs 7 tweemaal vermeld wordt dat hij verzoening moet doen voor de zonden van het volk. Eerst in vs 7a in het kader van het zondoffer voor hemzelf, en daarna als zondoffer voor het volk alleen. We zullen vs 7a moeten lezen in de geest van 4:3. Daar wordt vermeld dat als de priester, de gezalfde (hier wordt de hogepriester mee bedoeld), gezondigd heeft, het volk schuldig staat. Er moet dan een zondoffer aan de HEERE aangeboden worden. Zo groot is blijkbaar de verantwoordelijkheid van de hogepriester: een overtreding door hem doet het hele volk schuldig zijn.

Vraag 3:

3. Hierbij kan ook gedacht worden aan 2 Sam. 24, waar David zondigt door de volkstelling. In Israël breekt dan de pest uit. Op ons individualistisch westers denken komt dit vreemd over, maar in Israël is veeleer sprake van een corporatief beleven van deze dingen. Kunt u daar meer voorbeelden van geven?

Begrijpelijk dus dat Aäron in vs 7a ook verzoening voor het volk moet doen. Vanaf vs 8 brengt hij daadwerkelijk de al genoemde offers. Eerst het kalf dat voor hem als zondoffer dient. Dit is de eerste maal dat Aäron als priester optreedt. Noem het zijn intrededienst. Beginnend met een zondoffer! Na het slachten door Aäron geven zijn zonen het

bloed aan. Hij strijkt het op de horens van het brandofferaltaar en giet de rest onderaan het altaar uit, vs 9. Het vet, de nieren en de kwab aan de lever gaan in rook op, vs 10. Het vlees en de huid worden buiten het legerkamp met vuur verbrand. Radicaal wordt de zonde weggedaan.

Vers 12-14 - Brandoffer voor Aäron

Na het zondoffer volgt ook het brandoffer voor Aäron zelf; de ram van vs 2. Het bloed wordt door hem rondom op het altaar gesprengd. De ram wordt in zijn stukken gedeeld en gaat geheel in rook op. Ook de ingewanden en de poten komen op het altaar en worden verbrand. Het hele offer is voor de Heere. Teken van volkomen toewijding en overgave van Aäron aan Hem.

Vers 15-21 - De offers voor het volk

Nu volgen de offers voor het volk, zoals genoemd in vs 3: zondoffer, brandoffer, graanoffer en dankoffer. Voor het eerst treedt Aäron nu voor het volk op als hogepriester. Door het zondoffer, vs 15, worden de zonden van het volk weggedaan. Met de bok wordt hetzelfde gedaan als met het kalf in vs 8vv, hier genoemd “het eerste zondoffer”. Het brandoffer, vs 16, wordt “volgens de bepaling” gebracht, nl. zoals in hoofdstuk 1 voorgeschreven. Hierdoor wordt het volk aan de Heere gewijd.

Het graanoffer, vs 17, is evenals het brandoffer een geschenk aan de Heere. Ze worden beide wel als geschenkoffer aangeduid; het brandoffer van dierlijke aard, het graanoffer van plantaardige aard, een aangename geur voor de Heere, zie 2:9.

Tenslotte in vs 18-21 het dankoffer voor het volk. Het grootste deel van het rund en de ram wordt op het altaar verbrand om de

Heere te eren. De borststukken en de rechterachterbout dienen als beweegoffer. Ze zijn voor Aäron en zijn zonen bedoeld.

Vers 22-24 - Zegen en heerlijkheid

Na al deze offers legt Aäron vanaf het brandofferaltaar voor het eerst de zegen op het volk. Wellicht met de woorden van Num. 6:24vv.

Vraag 4:

4. De zegen vloeit blijkbaar voort uit de verzoening. Hoe ziet u dit ook bij de zegen van Lukas 24:50? Hoe ligt dit t.a.v. de zegen aan het eind van de kerkdienst?

Mozes en Aäron verblijven kort in de tent van ontmoeting. Hebben zij daar gebeden? Kreeg Aäron daar uitleg door Mozes? In elk geval weet het volk nu dat Aäron daar mag komen. Beiden leggen nogmaals de zegen op het volk. Mozes nog steeds als voorlopige priester.

Dan volgt de kroon op alles: de heerlijkheid des Heeren verschijnt aan heel het volk. Zijn kabood, heilige tegenwoordigheid. Volgens Calvijn kan het zijn dat de heerlijkheid van God gezien wordt in één of ander luisterrijk teken of dat God verschijnt als Hij vuur vanuit de hemel doet komen. In het eerste geval kunnen we denken aan de wolkkolom, vgl. Ex. 16:10. In het tweede geval wordt de heerlijkheid van God nauw verbonden met het vuur van vs 24. Zie ook Ex. 24:17. Hoe dan ook, in deze verschijning geeft de Heere Zijn goedkeuring aan de gebrachte offers. Dat het vuur van de Heere het brandoffer en de vetdelen op het altaar verteert, is niet in tegenspraak met het feit dat de offers reeds in rook zijn opgegaan. Gewoonlijk liggen de offers lang te smeulen; het vuur van de Heere

verteert alles nu in een ogenblik.
Het volk ziet dit alles en juicht en werpt zich
met het gezicht ter aarde.
Aanbidt Hem need'rig al uw leven,
Hem, Die in 't heiligdom verheven,
een Godd'lijk licht van Zich verspreidt.

Vraag 5 en 6:

5. Waar is God? Veel mensen vragen dit. Hij
openbaarde Zich in Zijn heerlijkheid in de

tabernakel. Betrek hierbij Joh. 1:14 (ge-
woond = getabernakeld): Gods heerlijkheid
in Christus. Waar is dan God(s heerlijkheid)
voor u vandaag?

6. In dit hoofdstuk worden diverse offers
genoemd. Wellicht kan iemand van de MV
deze en andere offers op een rij zetten met
hun betekenis.

Zingen: Psalm 96:6

Ds. J. Belder

• *Bijbelstudie n.t.*

Let op je tijd

1 Johannes 2: 12-27

Separerende preek

Bijbelse prediking separeert, zo laat Jo-
hannes ons lezen. Ook profeten en
apostelen maakten steeds onderscheid tussen
'zijn' en 'schijn', tussen waarheid en leugen.
Zo ook de Heere Jezus. Separatie draait om
Christus. Hij is het ijkpunt. Je geeft je aan
Hem over, of je wijst Hem af. Soms met
vrome woorden. Het laatste leidt tot de dood
(2 Kor. 2:16).

Aan de hand van vijf criteria verheldert
Johannes het bovenstaande. Hoor je bij
Christus, dan: 1. ben je Hem gehoorzaam,
van harte en uit liefde (vs. 3-6). 2. Je hebt de
broeders en zusters lief (9-11), ook de onge-
makkelijken. 3. Wie 'ja' zegt tegen de Heere,
zegt resoluut 'nee' tegen het kwaad. (vs. 12-
14). 4. Je leeft niet langer volgens het schema
van de wereld die Christus buitenwierp en
met Hem heeft afgerekend (vs. 15-17). Wie
in God blijft, doet zo niet. 5. Wie loochent
dat Jezus de Zoon van God is (belangrijk in
de strijd met de dwaalleraars), zet zichzelf
buiten de zaligheid (vs. 18ev).

Separatie gaat niet op in het beschrijven
van 'standen in de genade'. Kinderkens/
lieve kinderen (vs. 12) is niets meer dan
aanspreektitel voor heel de gemeente. Die
wordt als steeds in de brieven, aangesproken
op wat zij behoort te zijn. Anders lopen we
het gevaar de verbondsgemeente te reduce-
ren tot een bonte verzameling van kerkelijk
betrokkenen. Ook de verzen 13 en 14 laten
geen ruimte voor onderscheid in 'standen in
de genade'. Johannes zal gedacht hebben aan
verschillende leeftijdscategorieën (zie ook 1
Tim. 5:1v; Titus 2:1-8).

Hebben van de ouderen sommigen mis-
schien de Heere ontmoet toen Hij nog op
aarde was? Waar het op aan komt, is dat we
Hem kennen. En 'kennen' is meer dan een
zaak van het intellect. Het vloeit voort uit
'omgaan met'. Uit een relatie. Het heeft te
maken met een nieuwe geboorte. Vervolgens
worden jongeren gecompimenteerd. In de
dagelijkse strijd met de driekoppige doods-
vijand (duivel, wereld, eigen vlees) hebben

zij steeds overwonnen. Vermoedelijk moeten we denken aan een specifieke verzoeking. Door het geloof boden zij weerstand (zie ook Efeze 6: 10-18).

De wereld die volgens haar eigen schema's leeft, vormt een constante bedreiging voor de gelovigen (vs. 15-17). Wie haar liefheeft zoekt daar zijn geluk. 'Waar uw schat is, zal ook uw hart zijn' (Luc. 12:34). Calvijn hekelde de beestachtige liefde die wij van nature hebben voor deze wereld (Inst. III, 10, 1). Niemand kan twee heren dienen. Je leeft naar het schema van de wereld of naar de wil van God. We moeten ook deze verzen lezen met het oog op de dwaalleraren, die leer en leven uit elkaar trokken (zie ook 3:8 en 5:4). Ze lijken in geen enkel opzicht op de Vader in de hemel.

Vijf voor twaalf

We leven sinds Jezus' troonsbestijging in de eindtijd. Op Pasen hebben de klokken de begrafenis van de oude aarde ingeluid (dr. Okke Jager). Met Christus' overwinning en hemelvaart, eindigt feitelijk de wereldgeschiedenis (Dr. Bavinck). Alles wat daarna nog komt is 'naspel'. Een uitspraak om over na te denken. 'Waar het om ging' is inderdaad 'volbracht.' (Golgotha). Ondertussen werpt de demonenmacht zich wel met zijn laatste krachten op de aarde. Behalve veel fysiek geweld is ook groot de macht van de verleiding. Johannes laat niet na daarvoor te waarschuwen.

Nu satan geen grip meer heeft op Christus werpt hij zich in 'het laatste uur' met des te meer venijn op Zijn volgelingen. Zijn dagen zijn geteld! De strijd tussen licht en duister, leugen en waarheid, dood en leven bereikt zijn climax. Johannes slaat alarm. Pas op voor de antichristen, meervoud. Vier maal

valt dit woord in zijn brieven (2:18, 22; 4:3; 2 Joh.:7). Daarbuiten nergens. Wie of wat hij daarmee concreet voor ogen heeft, is niet gemakkelijk te zeggen. Heel wat speculaties zijn ten beste gegeven. Gaat het om een persoon, of om personen? Over bepaalde ideologieën, die zich tot dwingende machten ontwikkelen? De Heere Jezus waarschuwt (Matth. 24) voor verleiders die indruk maken en afval bewerkstelligen. Dit is duidelijk: de antichrist is de grote tegenstander van God en Zijn Christus.

Aangrijpend te lezen: 'zij zijn uit ons uitgegaan'. Ze komen dus uit de gemeente. Een bekend verschijnsel. De Kerk brengt niet alleen kinderen van God voort, maar ook ketters, antichristen! Zij hebben de gemeente verlaten. Er was geen gemeenschap tussen hen en de anderen die Jezus liefhebben om Wie Hij is en om wat Hij deed. Innerlijk waren zij altijd al vreemd aan de waarheid, zoals God die heeft geopenbaard in Zijn Zoon Jezus, die de Waarheid en het Leven is (Joh. 14:6). Schokkend te lezen dat velen aan de verkeerde kant van de scheidslijn staan. Het zijn wolven, ook als ze schaapsklederen dragen.

Gezalfden

De ontvangers van deze brief hebben 'de zalving van de Heilige'. Maakt Johannes bewust een toespeling op de naam 'christenen' als hij het woord 'chrisma' (zalving) gebruikt? Christus is dé Gezalfde, die met de door Hem verworven Geest Zijn gelovigen zalft. Daardoor rust Hij toe en maakt bekwaam voor de taak die hen wacht. Zij zijn geen 'allesweters', maar weten wel waarheid van leugen te onderscheiden. Hoe inniger het geloof, te beter zij dat kunnen. De gelovigen bezitten kennis van Christus, die alle andere

kennis overstijgt. Een wetenschap waarbij alle andere wetenschap verbleekt. In dat opzicht weten zij, die weten in zichzelf niets te weten, 'alle dingen'. Scherp is het contrast met de dwaalgeesten: 'doch', of 'maar gij ...', of 'jullie echter ...' Jezus, dé Waarheid stemfelt het leven van de gelovigen. Let er ook op hoe nauw Geest en Woord op elkaar betrokken zijn, zo anders dan de dwaalgeesten dat doen. De zalving van de gelovigen is niet voorbehouden aan een kleine selecte groep (weer tegen de dwaalleraars), maar geldt allen.

Als leer en leven niet harmoniëren ben je een leugenaar, schreef Johannes eerder al (2:4), nu stelt hij het nog nadrukkelijker (vs. 22). Alles cirkelt om plaats en persoon van Jezus Christus, de Zoon van God. Ontken je dat luidruchtig, dan ben je 'de' leugenaar. Je ondermijnt de heerlijkste en rijkste werkelijkheid van God. De gebruikte werkwoordsvorm doet uitkomen dat het niet om iets incidentiels gaat, een opwelling of ernstige uitglijd, maar om een hardnekkige overtuiging. Het loochenen van Jezus' offer, dood en opstanding heeft catastrofale gevolgen, denk aan Paulus' betoog in 1 Korinthe 15. Dwaalgeesten verwerpen de leer van verzoening door voldoening en de rechtvaardiging van de goddeloze. Een aantal handschriften voegt toe: 'wie de Zoon belijdt heeft ook de Vader' (NBG 1951). Dus: wie Hem loochent, loochent ook de Vader. Scherp, maar waar!

Vast houden

Houd vast aan de bevrijdende boodschap, zoals je die vanaf het begin gehoord én geloofd hebt, vervolgt Johannes (vs. 24 en volgende). Het geloof stelde hen in een bijzondere verhouding tot de Vader en de Zoon. Zij ontvingen er het eeuwige leven door (cf.

3:14; 5:11-13).

Wat na vers 26 komt, is weinig meer dan de samenvatting van het voorgaande vanaf vers 18. Het is geen 'in herhaling vallen', maar extra aansporing om te blijven in de leer van Jezus Christus zoals zij die gehoord hebben. Volhard daarin. Laat je niet op sleeptouw nemen door de 'misleiders' (vs. 26), wellicht een synoniem voor de antichristen. In 'het laatste uur' zullen zij zich voortdurend laten horen en proberen om afvallig te maken. Hoe belangrijk is het dan om én de tijdgeest te kennen én vast te staan in het Woord van God (zie Hnd. 17:11).

Wij – de huidige lezers – bezitten een complete Bijbel. Heel betrouwbaar omdat de Afzender betrouwbaar is. Hij is niet afgeschaft zoals de Islam beweert, om zijn plaats af te staan aan de koran, die pretendeert de laatste en definitieve openbaring van God te zijn en die daarmee al het voorgaande terzijde schuift. Maar ook tegenover het drijven op gevoel en bijzondere ervaringen benadrukt Johannes het belang van kennis, zoals de kerk belijdt in zondag 7 van de Catechismus. 'Onkunde is de baarmoeder van alle dwaling' (Comrie).

Samenvattend: Laat je leiden en leren door de Heilige Geest Die ons de meest bijzondere openbaring (!) schonk: Gods Woord. Het belangrijkste lesboek op Zijn leerschool. De Geest is tevens de sleutel op dat Woord én op ons hart. Een sleutel die draait op het gebed (Spurgeon).

Vragen en opdrachten

1. Wat is separerende prediking? Is die bijbels en noodzakelijk? Zo ja, is niet-separerende prediking dan onbijbels en onverantwoord?

2. Waarom ontnem je jezelf de zaligheid als je loochent dat Jezus Gods Zoon is?
3. Lang noemden orthodoxe protestanten de paus de antichrist. Terecht?
4. Lees nogmaals de verzen 15-17. Waardoor wordt de zonde geprikkeld, ook in uw eigen leven? Zoekt u die prikkels op, of vermijdt u die? Hoe?
5. Is er een verband tussen 'zien' en hebzucht?
6. Wat moeten we onder 'de wereld verstaan'? En waarom is 'ja' zeggen tegen God, 'nee' zeggen tegen de wereld?
7. Lees voor het verband tussen Christus en christen, Zondag 12 van de Catechismus en denk daar met elkaar en voor uzelf over na.

Drs. R. Toes

• *Ter Zake*

Gezag in de Bijbel (1)

Gezag is in onze tijd even vurig gewenst als verguisd. Enerzijds zien we een enorme hang naar gezag. De politie moet harder optreden, de politiek moet niet te soft zijn en het is toch te gek voor woorden dat allerlei dienstverleners van politie, zorg, brandweer maar moeten afwachten of ze geen boze en agressieve mensen over zich heen krijgen als ze hun taak uitvoeren. We zijn die vrucht van de verweesde generaties zat. Anderzijds hebben dezelfde schreeuwers om gezag niet zelden veel moeite met gezag, met uitspraken van anderen die hun vrijheid mogelijk zouden kunnen beknotten. In het coronatijdperk van dit jaar zien we enerzijds dat mensen zich vrij gemakkelijk schikken in regels van de overheid omdat het de eigen gezondheid zou kunnen betreffen. Maar zodra die gezondheid iets minder gevaar lijkt te lopen, hebben we gemakkelijk weer lak aan regels en wetten van de overheid. En dat geldt al zeker in ons vaderland, waar 'polderen' een bekend begrip is: we willen geen regels en wetten die we niet eerst uitvoerig met elkaar hebben gewogen en samen hebben vastge-

steld. Daar zit natuurlijk iets aardigs in: met elkaar uitgevonden geeft ook gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Maar dit gaat voorbij aan het feit dat de meest heilzame wetten en gezagsstructuren radicaal van buiten komen en niets te maken hebben met polderen en overleggen. Die zijn niet door ons bedacht, maar door God aan ons gegeven tot heil van onszelf en ons hele volk. Hoe zegenrijk is de Wet van God, samengevat in de Tien Geboden. Maar die Wet is, zoals weleens gezegd wordt, niet náár de mens, maar wel vóór de mens. Die Wet snijdt vaak in ons eigen vlees. Tegelijk moeten we vaak belijden dat Gods Wet zegenrijk voor ons geweest is.

Als we aan Bijbels gezag en Bijbelse gezagsdragers denken, dan gaan onze gedachten al snel naar het vijfde gebod: eer uw vader en uw moeder. Paulus haalt dat aan in Efeze 6: "Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in de Heere, want dat is juist. Eer je vader en je moeder (dat is het eerste gebod met

een belofte)”. Gehoorzaam aan het gezag, gehoorzaam zijn aan je ouders. Dat is wat Paulus voorschrijft. Voor de moderne mens gaan er echter allerlei alarmbellen rinkelen als Paulus even verder in het 5^e vers ook slaven erbij betreft: ‘Slaven, wees, evenals Christus, gehoorzaam aan uw heer naar het vlees, met vrees en beven, oprecht van hart’. Slaven, dat is een categorie die al helemaal niet past in ons moderne denken en de grote wereldwijde demonstraties. Na de gruwelijke moord op George Floyd in Minneapolis zullen de kritische houding ten opzichte van deze vorm van gezag alleen maar versterken. Is Paulus niet bezig om *the powers that be* van een legitimatie te voorzien om maar hun gang te gaan tegen hun onderhorigen, tegen hun slaven? Legitimeert de Bijbel slavernij en staat slavernij op één lijn met het gezag tussen ouders en kinderen?

Nou, het ligt toch iets anders. Paulus zegt in de Galatenbrief ook een heel aantal dingen die de slavernij van binnenuit bekritisieren. In vers 28 van Galaten 3 zegt Paulus: ‘Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat met slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw’. En dan volgt een belangrijke opmerking van Paulus: ‘want allen bent u één in Christus Jezus’. Daar gaat hem ten diepste om. Het gaat om Zijn koninkrijk. In deze aardse bedeling hebben we te maken met ‘baas boven baas’. Dat is zegenrijk in een zondige bedeling. Maar in Zijn koninkrijk zal dat wegvallen, zal er geen sprake meer zijn van en noodzaak meer zijn vóór gezag. Dan zal slavernij niet meer bestaan, maar ook geen democratie meer, geen monarchie of aristocratie. God zal dan alles zijn en in allen.

Maar zover is het nog niet. Daarom wordt van vaders en van heren gevraagd dat ze verantwoordelijk met hun gezag omgaan, in het besef dat zij onder het gezag van God staan. Gezag heeft dus te maken met hiërarchische verhoudingen. En met die hiërarchische verhouding is niets mis. Op school en in gezin, in maatschappij en kerk, is gezag absoluut noodzakelijk. Dat begint uiteraard bij de opvoeding. Van oudsher en vanuit Bijbels perspectief is opvoeding van kinderen een paternalistische aangelegenheid. De oudere heeft het recht om gezag te krijgen. De Spaanse pedagoog Savater drukt het recht van ouders om gezag en ontzag te ontvangen eenvoudig uit: ze ontvangen dat recht omdat ze vóór de jongere geleefd hebben. Door het totale gemis aan ervaring en oordeel is het echt nodig dat een kind geleerd wordt om zijn ouders direct en zonder voortdurend vragen te gehoorzamen. Natuurlijk moet een kind zo mogelijk uitleg krijgen, maar dat is niet altijd mogelijk. Vandaar dat het vijfde gebod zo heilzaam is: het is noodzakelijk dat een kind onvoorwaardelijke gehoorzaamheid geleerd wordt.

Maar dat vraagt ook iets van de oudere, de gezagsdrager. Als een gezagsdrager zelf met zijn levenswandel tegen de Geboden van God ingaat, is dat zeer funest voor de samenleving. David was koning. Gezagsdrager bij uitstek dus. Maar juist zijn misstappen hadden een funest effect voor hemzelf en zijn volk. Hij wist en ervoer dat maar al te goed toen hij overspel en moord combineerde in de kwestie rond Bathseba. Het had grote consequenties voor hemzelf, zijn gezin en zijn volk. Het kan ook heel anders. Van diverse richters en koningen is er een mooi getuigenis: ze deden wat goed was in de ogen

van de Heere. Het was ook direct zegenrijk. Hoe mooi is ook het getuigenis van Nathanaël, een Israëliet in wie geen bedrog is.

Om geëerd te worden moet men zelf eervol zijn. Ouders en gezagsdragers moeten beseffen dat ze God vertegenwoordigen, dat ze een verleende volmacht hebben. Het is opvallend dat het vijfde gebod een belofte bevat, als enige gebod: opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat de HEERE uw God geeft. Gehoorzaamheid aan het vijfde gebod heeft als resultaat dat er gebouwd wordt aan gewoonten en aan een karakter die bijdragen aan een lang leven. Het is zo heilzaam als jongeren en ook ouderen luisteren naar Gods goede Geboden en nederig daaraan voldoen. Daarmee mijden ze roekeloosheid, geweld, het verkeerde gezelschap en rebellie tegen de overheid, die niet zelden leiden tot een vroegtijdige dood. In Mattheüs 5 zegt de Heere Jezus het als volgt: 'Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beëerven'. Zachtmoedigen, dat zijn de nederigen, de gehoorzamen. De Bijbelse gezagsdrager bij uitstek, de Heere Jezus, zegt dit zelf. Dat moet ons iets te zeggen hebben. De Heere Jezus geeft ons het voorbeeld hoe Hij omgaat met de aan Hem verleende macht door Zijn Vader. De Heere Jezus

leerde ons dat Hij zachtmoedig is en nederig van hart. Dat is wat anders dan opgezwollen gewichtdoenerij, dat haaks staat op Bijbels gezag. Hij ging de weg naar het kruis, die een volstrekt tegendeel lijkt van het hebben van gezag. Dat is echter dienend gezag. Hij overwint als de Gekruisigde. Een paradox met de hoogste inhoud.

Augustinus heeft dat begrepen. In een van zijn preken over het Mattheüsevangelie zegt het zo: *'Het Woord van God zegt, God zegt, de Eniggeborene zegt, de Allerhoogste zegt: 'Leer van Mij dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart'. Zijn hoge majesteit is afgedaald naar de nederigheid. En dan durf jij, mens, je nog op te blazen? Mens, kom tot jezelf, breng jezelf terug tot de nederigheid van Christus en blaas jezelf niet op tot je van trots uit elkaar barst.'*

Dat is heldere, Bijbelse taal. Paulus voegt aan de noodzaak van gezag en het belang van een overheid in Romeinen 13 nog een andere dimensie toe: zij is er ons ten goede. Tot onze bescherming is er dus gezag, voor een gerust leven is er een overheid. Want in het 4^e vers van datzelfde hoofdstuk wordt degene die kwaad doet hard aangepakt: de overheid draagt het zwaard niet tevergeefs. De overheid is namelijk Gods dienaar, zij

is 'een wreekster tot straf voor hem die het kwade doet'. Een regering is geroepen recht en gerechtigheid te betrachten, een beschermend schild te vormen voor de zwakken, op te komen voor wie onder liggen en te waken over vrijheidsrechten, opdat niet de ene groep de andere overheerst. Zelfs het zwaard dat de overheid draagt, heeft daarmee te maken. Het is het zwaard van de rechter die de misdaad straft en waakt over het welzijn van de burgers.

Dat geldt ook voor gezag in gezin en kerk. Als er goed leiding gegeven wordt, schept dat ruimte. Dat is helend en helpend. Dat kunnen we verstaan in het licht van Efeze 3, waar wordt gezegd dat alle vaderschap van Hem is afgeleid. Dat wil zeggen: elke vorm van gezag verhoudt zich tot het gezag van God. Het is echter niet zo dat de gezagsdrager er een *directe* goddelijke legitimatie aan kan ontleen. Dat gebeurt misschien nog maar al te vaak, en dan gaat het verkeerd: God wil het, wánt ik wil het. Nee, als het goed is functioneert het juist kritisch: echte rechtvaardiging van gezag vindt plaats voor Gods aangezicht. Gedragsdragers kunnen zich niet zomaar op goddelijke legitimatie beroepen, maar Gods autoriteit vormt een kritische instantie waaraan het gehalte van gezagsdragers zich laat meten. De Bijbel is heel duidelijk waartoe gezag dient: het dient om in te oefenen in de waarheid. Die staat op het spel. Het kind is onervaren, bovendien niet van nature goed, en moet dus geleerd worden. Vanzelfsprekend leggen gezagsdragers hun wil op het kind. Dat klinkt in onze tijd niet goed. Maar het is wel Bijbels om te disciplineren. In Spreuken 6 vers 20 staat: 'Mijn zoon, neem het gebod van je vader in acht en

veronachtzaam het onderricht van je moeder niet'. En zijn talloos veel teksten in de Bijbel die het belang van gezag benadrukken. Gezag van ouders dient om in te oefenen in de waarheid. Die staat op het spel. Het kind is onervaren, bovendien niet van nature goed, en moet dus geleerd worden. Vanzelfsprekend leggen gezagsdragers in deze setting hun wil op het kind. Er wordt gedisciplineerd, en wie het gezag verwerpt, betaalt daarvoor een hoge prijs. De hoogste prijs zelfs. In Deut. 21:18vv wordt de doodstraf voorgeschreven voor de weerspannige zoon. Dat klinkt in onze oren te heftig en zó doen we het vandaag niet meer. Maar zijn wij in onze huidige maatschappij en in onze moderne opvoeding niet veel te ver de andere kant op gegaan. In het volgende artikel hoop ik wat uitvoeriger in te gaan op de moderne ontwikkelingen rondom gezag en gehoorzaamheid.

• Organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2015

De volgende wijziging in 'het Adresboekje' doorvoeren:

1) de MV 'Schrift en Belijdenis' te Oldebroek (blz. 25) heeft een nieuwe voorzitter: ds. J. W. Hooydonk, Spronksweg 1, 8094 AN Oldebroek.

2) Het emailadres van de 2de secretaris van de Mannenbond dhr. C.D. Groenendijk (blz. 3) is veranderd: c.d.groenendijk@hotmail.com

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds. J van Dijk, secr
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

• Overlijdensberichten

*Dan ga ik op tot Gods altaren
tot God, mijn God de bron van vreugd.*

Psalm 43 vers 4

Op 10 maart 2020 heeft de Heere
weggenomen ons trouw lid en oud-
secretaris

GERRIT CORNELIS LOKHORST

op de leeftijd van 79 jaar.

Wij wensen zijn vrouw, kinderen en
(achter)kleinkinderen Gods vertroos-
tende nabijheid toe.

Bestuur en leden
mannenvereniging
'Onderzoekt de Schriften'
Hoevelaken

Met droefheid hebben wij kennis
genomen, van het overlijden van ons
oud lid en mede oprichter van onze
vereniging

ARIE VAN DER TOORN

Wij wensen de familie Gods nabijheid
toe, in dit verlies.

Bestuur en leden van
'Graaft en Verdiept'

Bodegraven, 16 april 2020

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Vlinderlaan 116, 3863 GK Nijkerk
T 033 2000592 • j.h.lammers1@gmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Havikshorst 11, 3871 JK Hoevelaken
T 033 2584004 • dsjpn@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hotmail.com

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 746906 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • predikant@rondzes.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Lid: Ds. A. Snoek (Verdiepingsconferentie 23+)
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Ceintuurbaan 32-34, 1271 BJ Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

• Overlijdensberichten

Psalm 42 vers 1
(berijmd)

Met ontroering hebben we kennis-
genomen van het overlijden van ons
gewaardeerd lid

HENK VAN DIJK

in de leeftijd van 73 jaar.

Vele jaren heeft hij met de hem
kenmerkende en hartelijke betrok-
kenheid deelgenomen aan ons
verenigingsleven.

De Heere schenke Zijn troost en
nabijheid in het bijzonder aan zijn
vrouw en verdere familie.

Mannenvereniging 'Calvijn'

Genemuiden, 14 mei 2020

*Geloofd zij de Heere;
dag aan dag overlaadt Hij ons.
Die God is onze zaligheid.
Die God is ons een God van volkomen
zaligheid;
bij de HEERE, de Heere,
zijn uitkomsten tegen de dood.*
Psalm 68: 20 en 21

Op 2 mei 2020 is door de Heere uit
dit leven weggenomen ons lid

GERRIT JAN STEENBERGEN

in de leeftijd van 87 jaar.

De Heere vertrooste zijn kinderen,
kleinkinderen, achterkleinkinderen en
verdere familie.

Mannenvereniging 'Berea'
Wapenveld

Met droefheid geven wij u kennis dat
de Heere op 3 maart 2020 uit ons
midden heeft weggenomen ons trouw
en meelevend lid

CORNELIS JAN VAN LOO

in de leeftijd van 72 jaar.

De Heere schenke Zijn troost aan zijn
vrouw, kinderen en familie

Bestuur en leden
van de mannenvereniging
'Onderzoekt de Schriften'
te Ermelo

*Wie in de schuilplaats van de
Allerhoogste is gezeten, zal overnachten
in de schaduw van de Almachtige.*

Psalm 91:1

De Heere heeft op Zijn tijd tot Zich
genomen onze voorzitter

**EDUARD LEOPOLD (EDDY)
VAN SELM**

1 december 1939 - 7 april 2020

Ruim 10 jaar was broeder Eddy voor-
zitter van onze mannenvereniging.

De HEERE schenke Zijn troost en
nabijheid aan zijn familie.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging 'Boaz'

Hilversum, april 2020

*Want het leven is voor mij Christus
en het sterven is voor mij winst.*

Fil. 1: 21

Op 1 juni 2020 heeft de Heere op
Zijn tijd tot Zich genomen, ons
trouwe lid, in vol vertrouwen van zijn
Heere en Heiland

WOUTER VAN MAANEN

in de leeftijd van 83 jaar.

Met dankbaarheid denken we terug
aan de zeer betrokken wijze, waarop
hij 34 jaar aan onze vereniging was
verbonden.

De Heere vertrooste zijn vrouw,
kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
M.V. 'Schrift en Belijdenis'
te Barneveld

• Boekbespreking

Door de Psalmen Bijbelstudie
Psalm 120-134, De Banier
2019, 96 blz., prijs
€ 9,95 ISBN: 9789087182472

De nieuwe Bijbelstudieserie De
Bijbel uitgelegd van ds. C.P. de
Boer is bedoeld voor iedereen die zich –alleen
of met anderen –wil verdiepen in de Bijbel.
In deze uitgave gaat de lezer samen met Israël
door Psalmen. In Psalmen wordt elke psalm
beknopt uitgelegd. In dit eerste deel komen
de liederen Hammaïloth aan bod. Deze bun-
del beslaat Psalm 120-134. De uitleg bestaat

uit een korte omschrijving van de kern van
de psalm, de plaats in het Bijbelboek Psalmen
en de samenhang met andere psalmen. Verder
geeft de auteur een uitgebreide uitleg. Daarna
volgt een Bijbels-theologische bespreking van
belangrijke thema's in de psalm. Bij elke psalm
wordt de vraag behandeld hoe deze psalm zich
tot de rest van het Oude Testament en tot het
Nieuwe Testament verhoudt. Elk hoofdstuk
sluit af met een aantal vragen voor gesprek of
eigen Bijbelonderzoek.

Ds. C.P. de Boer is predikant in de Christe-
lijke Gereformeerde Kerken.

C.D. Groenendijk